

6

Trvalo to hodně dlouho, než se chirurg vrátil. Konečně přišel, byl roztržitý a bručel: „A, vy jste ještě tady.“

Jasnovidec se díval kamsi do prázdna, kam mířil jeho melancholický nos. „Těžký otřes mozku,“ povídal. „Patrně vnitřní zranění. Fraktura dolní čelisti a lebeční spodiny. Na tváři a na rukou popáleniny druhého a třetího stupně. Fractura claviculae⁴.“

„Správně,“ řekl chirurg zamyšlen. „Je to s ním špatné. A jak vy to, prosím vás, víte?“

„Vy jste na to právě myslel,“ děl jasnovidec, jako by se omlouval.

Básník se zamračil. Jdi do paďous, kouzelníku, snad si nemyslíš, že mne omráčíš? A kdybys četl slovo za slovem, co si kdo myslí, nečekej, že ti uvěřím.

„A kdo to vlastně je?“ ptal se, aby byla řeč o něčem jiném.

„Kdopak ví,“ brumlal doktor. „Jeho papíry shořely. Našli mu v kapse nějaké francouzské, anglické a americké mince. A holandské dubbeltje. Snad letěl přes Rotterdam, ale to letadlo nebylo pravidelná linka.“

„On vám neřekl nic?“

Chirurg zavrtěl hlavou. „Kdepak. Hluboké bezvědomí. Divil bych se, kdyby vůbec ještě něco řekl.“

Bylo tíživé ticho. Jasnovidec vstal a plandal se ke dveřím. „Zavřená kniha, co?“

Básník za ním mračně pohlížel, až zmizel na chodbě. „Doktore, myslel jste si opravdu to, co on povídal?“

„Co? ovšem. To byl nález, který jsem předtím diktoval. Já to nemám rád, tohle čtení myšlenek. Z lékařského hlediska,“ řekl prakticky, „je to indiskrece.“ Tím, zdálo se, byl s věcí hotov.

„Ale vždyť je to humbuk,“ vyjel básník podrážděně. „Nikdo nemůže vědět, co si druhý člověk myslí! Do jisté míry se to dá vysoudit rozumem – Když jste přišel, věděl jsem hned, že myslíte... na toho člověka, který spadl z nebe. Viděl jsem, že máte starosti, že si něčím nejste jist, že je to krajně vážné. A řekl jsem si, počkat, to může být vnitřní zranění.“

⁴ *Fractura claviculae (lat.) – zlomenina klíční kosti. Pozn. red.*

(Karel Čapek: *Povětroň*, 1934)

Otázky:

1. Zařaďte román do kontextu Čapkovy tvorby a české prózy 30. let 20. století.
2. Jakým způsobem text otevírá otázku poznání lidské identity a jak je tím román spojen s tzv. noetickou trilogií Karla Čapka?
3. Vystihněte didaktický potenciál textu. Naplánujte literární lekci pro vzdělávací obor ČJL odpovídající kurikulárnímu dokumentu pro daný vzdělávací stupeň.